

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesedre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajcár.
Külföldi csupán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetési díjak:
Öt hasábos petütor 6 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.
Nyilvántartó garmond sora 30 kr. — Nagyobb és többzetű hirdetések
jutányosan eszközöltetnek. — Bel- és külföldi hírlapok számára
hirdetményeket elfogad Hay Károly hirdetmény-készítő
irodája Budapest, Nagykereszt-utca, 8. szám.

A lap szellemi részére s a nyilvántartó vonatkozó minden
közlemények s szerkesztésük kiadandók.

Külföldi pénzek, reklamációk, és hirdetések
a kiadóhoz intézendők.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1880-ik évfolyamának 2-ik felére.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Évesedre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz csi-
mezve, — legcélszerűbben postautalvánnyal —
a nyomtatandó példányok s pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

Kék László,
kiadó s lapfőigazgató.

Horváth Danó,
fel. szerk.

B.-Gyarmat, június 10-én.

A napirenden lévő kérdések között talán
a kataster kérdése az, mely legelőnközelebb fog-
lalkoztatja nemcsak a sajtót, hanem általában
véve gazda közönségünk értelmi részét.

Az eddigi katasteri munkálatok általános
panasztárgyat képeznek, maga a pénzügyminis-
ter is nagyméltósága olyanoknak jellegezte
azokat, melyek rossz adatokat nyújtanak s e
szerint megbízhatatlanok. De ez nemis csoda!
Hiszen a kataster új eszme, a modern állam-
kormányzás újabb találmánya, mely a nemesi
jogok megszűnésével és a népnek az alkot-
mány sánczaiba lett felvétele folytán kelet-
kezett; tehát a viszonyok természeténél fogva
új földadórendszer lett teremtve.

Osztárak-Magyarországban a kataster az
absolut korszak hevenyészett és könnyelmű
munkálata, melyet az 1858-ik évi május hó
4-én megjelent pátens szabályozott és életbe
léptetett.

Hogy ment végbe az akkori katasteri
munkálat? arról bizony csak siralmas jeremi-
ádatok lehetne összeírni. A becsületes hazafiak
távol tartották attól magukat, míg, a szegény
nép a földkóstolókban nem látott — barátokat.

Tehát a katasteri becsülés idegen elemek-
ből és magyar gyász vitézekből állott, kik
helyi és szakismeret nélkül végezték feladatuk-
at. Sőt ha talán egynémelyiknél találkozott
is jóakarát, nehezítette munkáját azon körülmény,
hogy az 50-es évek elején az osztályozásra és
becslésre nézve valósággal átmeneti
korzakot éltünk, s lehetetlen volt még meg-
állapítani azon alapelveket, melyek a földadóra
nézve irányadásul szolgálhattak volna.

Igen is, mert a jobbágyi viszonyok meg-
szűnésével egészen más tényezők léptek életbe
a földadó szabályozására nézve, már csak azon
egyszerű oknál fogva is, mert a gazdaságok
átalakításokon mentek át, s új különböző és
változott művelési ágak jöttek divatba, me-
lyeknek még procedurája tartván, a eredményre
nézve ítéletet mondani nem lehetett.

Hogy azután földadó rendszerünk hiánya
és tökéletlensége annál szembeszökőbb legyen,
megjött az 1875. VII. t. cz. szerencsétlen in-
tézkedés, mely a földadó katasteri a helyett,

hogy javította volna, csak a régi hiányos
alapokon rendelte el annak — kiigazítását!

Különösen érzékenyen sujtott sokakat hi-
vatolt törvény azon rendelkezése, hogy az
említett évben megejtett katasteri munkála-
tok szerint a megváltozott művelési ágak vé-
tessenek fel alapokul.

Ezen kiigazítás bonyolította és annyira
összekavarta a helyzetet, melynek követke-
zménye az lett, hogy több birtok nem annak
a nevének áll, kinek a katasterben, hanem másén
s az adóvégrehajtó gyakran oly embert szo-
rongat és veksál executióival, ki adóját már
lefizette.

De főként azoknak ártott ezen kiigazítás,
kik birtokaikon nagy költséggel új művelési
ágakat teremtetek, melyek szintén oly maga-
san lettek megadóztatva, mint egyéb jövedel-
mező földrészek, s ekként megfosztván szor-
galmának gyümölcsétől, fizetésre képtelenné
tétetett!

Általános óhaj tehát, hogy a kataster
gyökeresen át kell változtatni. Öt éve, hogy
folynak a munkálatok, s azok most egyszerre
a legváltásosabb helyzetbe jutottak. Az ország
egyik szélétől a másikig jajveszékés hallat-
szik, panaszok emelkednek és egyhangúlag
elítélik az eddigi műveletek irányát és elveit,
s mindinkább gyökeret ver azon aggodalom,
hogy az ország milliókat haszontalanul do-
bott ki!

Hogy ezen aggályok és panaszoknak alapja
van, azt bizonyítja, a pénzügyminiszter eljá-
rása, ki az ügy érdemleges megvizsgálása vé-
gett egy enquetat hívott össze mely azonban
még nem fejezte be munkálkodását.

És most mit dolgoznak a becsülő biztosok?
mit tesznek a kerületi katasteri közegek? Vagy
édes semmit, vagy számítgatják az osztályok
tisztja jövedelmi fokozatait, melyeket már
előbb kellett volna tanulmányozniok és elin-
tézniök, mielőtt az osztályba sorozást meg-
kezdették volna.

Ha pedig a becsülbiztosok munkálatain
változtatni kell és helyszini vizálatokat szük-
séges lesz elrendelni: azon esetben ez hosszabb
időt vevén igénybe, az annyira várt katasteri
törvényjavaslat az országgyűlés elé még ez év
folytán sem lesz terjeszthető, mely késedelem
kiszámíthatatlan veszteség az országra nézve,
mert több mint 40 millió földrészet tisztja
jövedelmének megbecsléséről van szó.

Annyi tény, hogy az enquete az ősszel
megindított osztályba sorozásnak folytatását
ellenzi; tehát kívánatos, hogy operatumát mi-
előbb befejezvé, lehetségesen tegye a katasteri
törvényjavaslatnak az országgyűléshez
való előterjesztését; mert félünk, hogy annak
késedelmezése által egy részről a katasteri
munkálatok molockja milliók terhét nyomja
az országra; másrészt az adózó népnek mil-
liókra menő veszteség okoztatik, s ekként a
fizetőképességre nézve dermettség állván be,
nem leendő hatalom, mely megakadályozhassa
az általános tönkrojtását.

Bár későn, de jobb, mint soha!

Figyelemre méltó azon cikk, mely a közle-
melet budapesti napilapokban, vonatkozólag a
magyarországi vasúti bank létesítésére nézve, olvasható
Balassa Gyarmat és Losoncz városok, valamint azok-
nak környéke érdekeit tekintve pedig annál figyelemre
méltóbb, mert nem alaptalan reményt nyújt, hogy ezen
két emporialitásairól hírneves kereskedő város, egy
vicinális vasútvonallal összekötettni, illetve mind a
két város a rutika-oderbergi és a post-bécsi vasúti-
vonalakkal összekapcsolatni fog. Ezáltal a részletek-
ségekbe nem bocsájtkozván, miután a sokféle kísérletek
után azon meggyőződésre jutottam, hogy ezen vicinális
vasútvonalnak létesítésére, egyedül s legkivált a ne-
vezett két város lakosai és azoknak jogait s érdekeit
képviseelő testületek, önsaját jóletük tekintetéből hivat-
vák, nyílt felhívásként bátor vagyok ama két város
t. cz. közönségének ajánlani, hogy máholnap a vasúti
bank megalakulván, ennek megalakulásával ugyan
azon két város egyetértve s karöltve az iniciatíot
megtenni siessen.

Kelt Szűgyben, június 9. 1880.

Sándor Károly.

Nógrádmegye közönségéhez.

Alulírott tisztelettel értesitem Nógrádmegye nemes-
lelkű közönségét, hogy az eszmét, melyet eddig az if-
júság társadalmi szellemének merengése és fáradt egy-
kedvűsége minden életrevalósága mellett is már csirá-
jában elfojtott a budapesti mű- és tudomány-egyetem
nógrádi polgárai megtestesítették. Az eszme testté lett!
A „Nógrádi Kör“ megalakult!

Megalakult nem csupán azért, hogy az ifjúság
társadalmi erőt összpontosítsa s a társadalmi szellem-
nek folytonos ingerét nyújtsa; s legkevésbé azért, hogy
holmi önképzés, Alarcza alatt bár a szellemi önképzést
is felvette céljai közé az ördög-bibliája forgatásának
gyakorlására alkalmat nyisson; de megalakult — és
pedig főképen — azért is, hogy az anyagi erők tömö-
ritése által a társadalom szellemére hasonló az által,
hogy a társadalom szellemének tudományos pályáját
folytatására jótékony egyetértéssel befoly.

A „nógrádi kör“ a társadalmi élet és a szellemi
erő fejlesztése mellett, mostoha anyagi körülmények
között sínlódó egyetemi ifjaink segélyezését tűzte ki
céljául. Mindenesetre szép és pártolásra méltó cél!
S azért a kör szereti binni, hogy felhívó szava nem
lesz a pusztában kiáltó szava, hanem visszhangra fog
találni.

Epen azért tartotta szükségesnek a kör a nyilvá-
nosághoz folyamodni, hogy ennyi s ily nemes cél-
érdekében az a megyéje a hazának, melynek nevére
a kör homlokára vette, ismert áldozó és adakozó kö-
ségével járjon nemes fáradozásának sikerességének
biztosításához; hogy ápolja ezt a kabaléből kihajtott
virágot, mely áldásos illatával sokaknak könnyét fel-
szikkasztani, s fájdalmát enyhíteni hivatva van.

Édes a jöttevésnek tudata s bármily csekély mérv-
ben történjék is, felér a legnagyobb boldogsággal!

Módja és részletei e támogatásnak, melyért ké-
rőn fordulunk Nógrádmegye közönsége nemes szívéhez,
a kibocsájtott gyűjtőleveken vannak kimerítők kör-
vonalaiva. (Alapító tagdíj 20 frt, pártoló tagsági díj
évenként 1 frt, azonkívül pártoló tag az, ki tetszés
szerint felajánl bizonyos összeget e célhoz. A gyűjtő-
ív egy példánya szerkesztőségünkönél van letéve. Szerk.)

Adja isten, hogy teljes siker legyen jutalma fá-
radozásainknak, s hogy disze legyen körünk a me-
gyének és disze ömagának.

Récs Soma,
bizottsági jegyző.

Tanúgy.

Gaál Mihály körök jelentéséből, melyet Szűgyben az ott tartott tanítói értekezleten elmondott, mint megyénk tanügyi viszonyaira világos vető adatgyűjteményt, — ajánljuk a tanférjak figyelmébe. Ezen jelentés szerint az 1879—80. tanév többnyire m. é. szeptember elején kezdődött s f. é. április havában nyilvános kövizsgálattal befejeztetett. Az iskolázatlanság — a néhol jelentkező bímlón kívül — nem volt nagyobb akadály. Iskolai mulasztások azonban még mindig nagy számmal fordulnak elő. Megemlítem itt, hogy egy hírlapi felszólalás felzárba hozta, hogy nemcsak az előjáróság jár el lanyhán az iskolamulasztások dolgában, de hibáznak gyakran magok a tanító urak is, midőn a mulasztások lajstromát pontosan nem vezeték s azokból kimutatást a községi előjáróság számára nem készítenek. Mint roppant sok mulasztás előidézőjét sőt okozóját lehetetlen itt a ribai tanítót föl nem említenem. Ezenben okolom a nógrádi és terényi tanító urakat is, hogy magok utolsóknak maradtak az ismétlődő oktatásának megkezdésében; részben — mondom — azért, mert más oldalról elismerem, hogy a róm. katolikus atyánkfiaiak, rossz példája, kik az ismétlődő oktatását nem veszik komolyan, majdnem legyőzhetetlen akadályt gördít utunkba.

Az idei kövizságot a megválasztott körtanító, Pohánka János úrral látogattuk meg, csupán az utolsó vizágon — a felsőpetényin — helyettesíté őt Bartos Gusztáv bodonyi tanító úr. A vizágotok alkalmával tapasztaltakról legyen szabad röviden elmondanom nézetemet.

A rendesség és pontoság minden hivatalnak a lelke, de kiválólag mondható ez a tanítói hivatalnál, mely e részben a katonai rendtartáshoz legközelebb áll. Azért fektetek nagy súlyt az iskolai jegyzőkönyvek, anyakönyvek és mulasztási naplók mibenlétére. Midőn nyarancsok vagyok jelenhetni, hogy e részben nagy haladás történt, s különösen a vizsági conspectusok is egyöntetűbbekké lettek s csak a terényi és csesztvei conspectusok hagynak fenn javítani valót: kismélem itt a nógrádi tanító mulasztási naplóját, mint a mely a miniszterium által kiadott mintánál is szélesebb, ezt tehát használat végett a legmelegebben ajánlom.

A magyar nyelvben — hála a tanító urak buzgalmának — ismét nagy haladás volt észlelhető. A nyelvtan ugyan nem minden iskolában tanított (talán tankönyv hiánya miatt), de többnyire gyakorlatilag voltak vezetve a növendékek a magyar nyelv elajátításában s több kevesebb tantárgy magyarul adatott elő. Legkevesebb történet e részben Ribán, Terényben és Csesztvén. (Ez utóbbi helyen azonban a szorgalomidő a közbejött sajnos esemény miatt alig tartott egy pár hétig). Agárdon egyszerre nagy haladás történt, a mennyiben az ottani kisegítő tanító, Siff Zeigmond minden tantárgyat magyarul adott elő, s csupán a vallás tárgyait tanította Néderland Mihály rendes tanító tót nyelven. Legéjénem csak hogy minden tantárgy magyarul adatott elő, hanem még a vallásból is a tanulók minden kérdésére tótul is magyarul is tudtak felelni. Magyarul adták elő Nógrádon a magyarok történetét, Bánkon az alkotmányt, Mohorán minden tantárgyat a vallást kivéve; Patvarczon magyarok történetét, Szűgyben számtant, alkotmányt, egyházi és hazai történetet, Bodonyban számtant és magyar szent énekeket emlékeztetve, Felső-Petényben egyházi és hazai történetet és alkotmányt.

A kezdők tanítása is nagy lendületnek indult. Jelesek voltak tanítva az első évesek Petényben, Legénden, Agárdon, Nógrádon, Mohorán, Patvarczon és Bodonyban. Rószul ment azonban a számtan mindenütt kivéve Agárdot. Ennek oka főképp abban rejlik, hogy számtani példatárral csak kevés tanító látta el magát. Kiemelendőnek vélem, hogy Nógrádon az irvoalvasás, Bodonyban és Petényben a testgyakorlat s szintén Petényben valamint Agárdon is a nyelvet annyira megkedveltető világi magyar dalok is tanítottak.

Legjelesebb vallástanítás volt Terényben, legjelesebb számvetés Agárdon, legkittünőbb énektanítás volt Petényben, legjobb bibliai elbeszélés az első osztály növendékekkel Legénden; legpraktikusabb magyarnyelvtanítás — a beszéd és értelemgyakorlat alapján — Patvarczon. Szabadon, tankönyvbe való nézegetés nélkül kikérdezték tanítványaikat a terényi, csesztvei, mohorai, patvarczi tanító urak és az agárdi segédtanító.

Tankönyvekben is haladtunk az egyöntetűség felé s a „Kakas abo“ és a „Hármas kistűkür“ sutba kerültek. Papp Ferencz „Tankönyvét“ a ki megszerente az meg is szerette.

Végezetül ha szólottam a munkáról, a nagy feladatról, mely a nemzetnek igazi napszámosaira, a tanítókra vár, szólanom kellene a jutalomról is, melynek a fáradsághoz aránylania kellene. Fájdalom nem

úgy van. A tanító, dacára az újabb kor ébredésének, még mindig mostoha sorban részesül. Van ugyan már országos és felekezeti ösztöndíjra és nyugdíjintézet; de a mindennapi gond, mely vállaira nehezül, mégis lohasztja munkakedvét. Azért áldott azok emléke, kik más alkalmas mód nem lévén, legalább a mostoha helyzetben is jeleskedő tanítóknak némi megjutalmazást tettek lehetővé. Körünkben ily czélból létezik a szűgyi dekanális alap, melyet ez évre a legéjénem tanító Huszagh Lajos úrnak ítéltem oda; s egyszeremind elhatároztam, hogy a 100 frtos Zsedényi-féle ösztöndíjra, melyben esperességünkbeli legalább két tanító fog részesülni, a felső-petényi tanító Uliha József urat fogom ajánlani.

Ezzel a tanító urakat ismételve üdvözlővén az értekezletet megnyitottam nyilvánítom.

Nógrád, 1880. május 21.

A „nógrádmegyei tantestület“ Nógrád járás köré folyó év május 20-án Verőce községben a r. kath. iskola tantermében tartotta meg körgyűlését.

Ez alkalommal elnök Orozsy Pál d.-jenői tanító úr meleg szavakkal üdvözlő a sajnos csekély számban megjelent tagokat.

Ezek után a mennyiben a kör jegyzője Túró Gábor d.-jenői tanító úr, családi ügyei rendezése miatt a körgyűlésen meg nem jelenhetett: helyettes körjegyzővé Mácsik Gyula koadi tanító úr választott meg.

Ekképen napirendre térvén: a múlt évi tavaszi körgyűlés jegyzőkönyve felolvasatott és hitelesített.

Az „Eötvös alapra“ küldött iv betöltése tárgyában határozatott: miszerint a kör bevárja a megyei tantestület körgyűlését — s ha látni fogja, hogy a tantestületi körgyűlés ezen intézményt felkarolni ohajtja — úgy a kör is ezen üdvös s elvben elfogadott eszmét szintén magáévá teendő.

Gyakorlati előadásokat tartottak, és pedig:

Klesitz Mátyás tolmácsi tanító úr általános tetszést aratott gyakorlati előadást tartott a földrajzból; Tóth Ödön n.-orossi tanító úr a számtanból és Viltsek Gyula k.-marosi tanító úr a természettanból, mindhárom megéljenzetett s az előadottakért a tagok köszöneteket fejezték ki.

Az előadások után következett a bírálat, jó lehet a tagok tetszés nyilvánításai határozott állást foglalt el az előadó tanító urak szakképzettsége mellett, mind a mellett Kmetty Mihály nógrádi tanító úr az előadásokat minden egyes részleteikben megtámadta, miből természetesen élénk eszmecserre támadt; a tagok azonban a babér koszorút az előadó 3 tanító úrnak ítéltek oda.

Az évi tagsági díjak fizetése elhalasztott a párbér befizetése utáni jobb időre.

A tanfelügyelő ó nagyságának 1074. 880. számú levelének felolvasása nem eszközöltetett, mert azt a körnek minden egyes tagja másolatban megkapta; azonban utasított a kör elnöke, miszerint tanfelügyelő úr ó nagyságának teendő jelentésében hangsúlyozza azt, miszerint a „nógrádi tanítói kör“ él s buzgón működik.

A népiskolai takarékpénztáraknak leendő kötelező behozatala felett is élénk vita folyt; volt pro és contra.

Elnök úr igen melegen ajánlotta; különösen ajánlotta még Klesitz Mátyás tolmácsi tanító ur, ki jelezte, miszerint az iskolai takarékpénztár osztályában életbe van léptetve. Eddig tanulói 13 frt 20 krt takarítottak meg, a mi, tekintve tanuló szülőknek szegénységét, nagyon szép eredménynek mondható; a kör tagjai azonban határozatilag azt kérték kimondatni, miszerint kiki kísérelje meg osztályában annak életbe léptetését s ha sikerét látni fogja, tartsa is azt fenn.

Indítvány az iránt tétetett, miszerint jövőben ha körgyűlés fog tartatni, azon község tanítója, kinek községében a gyűlés székhelye leendő, a gyakorlati előadások tartására, kellő számú iskolás gyermekeket rendeljen be, hogy így a gyakorlati tanulmányok sikeresen mutathassék be; elfogadotott.

Végül a f. évi özi körgyűlés ideje augusztus 15-ére s helye pedig Nógrád m. városába határozatott még pedig Kmetty Mihály nógrádi tanító úr indítványa következtében, egyszeremind biztosítá úgy a maga, mint kartárja Boleczek János nógrádi tanító és Leder-mayer Vincze Nógrád m. városi r. cath. iskolazéki elnök urak részéről tagtársait, miszerint a körgyűlés alkalmával magyarhoz illő vendégszeretettel szívesen fogják látni a tanügy iránt buzgólkodó s a körgyűlésen megjelenendő tagokat s vendégeket.

L. F.

Nyílt levél Ruzinkó Antal úrhoz.

Sipeken, 1880. június 8-án.

Kedves barátom!

Ha figyelemmel kísérjük az ország több vidékein létező gazdasági egyletek működését, önkéntelenül szemünkbe ötlök azon tájékozatlanság, hogy ne mondjam zavar, mely szerint nem tudják hol kerüjék a teendők sorát.

És ez is csoda, ha meggondoljuk: mennyire hátra vagyunk minden tekintetben a művelt külföld megett.

Én a dolgot egyszerűen fogom fel: az a legjobb orvos, ki tökéletesen igyekszik megismerkedni beteg állapotával, és a sok acutus baj közt sorrendet tart.

Ha mi gazdasági bajainkon segíteni ohajtunk fő gondot kell, hogy fordítsunk beteges állapotaink tanulmányozására. Ezt pedig egy központból sem eszközölhetjük. Látni kell a mi beteg, elmar adott gazdasági inkat; sürkészn kell az okokat, melyek a bajokat, a káros állapotot előidézték. Jóakarattal tanácsosai kell segíteni, vagy ha kell egyelőnk anyagi és szellemi erejének egész súlyával kell hatni, és meghozni végre a gyógyászati csüggedő és eddig magára hagyott ügyefogyott beteg gazdaságainknak, romlásnak indult községeinknek!

A mivelt külföldön napi renden vannak a vándor gyűlések; vándortanítók minden szakmában küldetnek ki.

Az utóbbi, egyleti gyenge tehetőségünket túlszárnyalván, módunkban lehet — ha alarjuk — az első.

Én tehát kedves barátom figyelemetekbe ajánlom a vándor kirándulásokat; hol rövid néhány óra alatt — miscendo utile dulci — sokat igen sokat lehetne egyelőnk érdekében eszközölni.

Megfigyelni: a mezei gazdaság minden ágait jó és talán hanyatlásnak indult állapotával.

Megfigyelni: a mezei g. segéd eszközei közt a családok erkölcsi és szellemi állapotát; jutalmakat osztva ki (egyesek talán maga a gazda) felajánlása folytán régi há csalédeknek buzdításul arra, hogy a jó példa minél szélesebb téren utánzásra találjon.

Megfigyelni: a mezei gazdaságnál főtényezőként szereplő úthálózatot, mely ha rossz, évi jövedelmünk tetemes részét nyeli el.

Megfigyelni: talán cultur-mérnöki eszközökre alkalmas téreket.

Megfigyelni: és ha lehet jutalmazni a m. gazdasággal rokon háziiparban kitévő egyéneket.

Megfigyelni: a vagyon állapotokat, és mind azt, mi egyesek és községek anyagi jólétét előmozdítja, vagy ezek romlását előidézte.

Megfigyelni: végre mindent mi adóképeségünket mintán ez a fortissimus vir, emelni vagy csökkenteni képes.

Mennyit lehetne még megfigyelni a család magán körén, mennyit a k. iskolák falai közt, ezek vetvén meg alapját a jövőnd gazdának és honpolgárnak stb.

És ezekből egésségi állapotainknak jó vagy káros diagnózisát, községi és magános állapotainknak hű statisztikai képét állíthatnánk egybe; melynek jobb lábra állítására szövetkeztünk.

De lehetnek akadályok. Sok gazdatársunkat vizsgálva fog tartani: hogy egy vagy más tekintetben hátra lévő, a létező fogyatkozásokra magát bírálat alá bocsájtani nem ohajtja.

Másokat vissza fog tartani a szűk világ, melyben élünk.

Lehet olyan is lesz kit szerénysége fog gátolni. stb.

Én kedves barátom! ha jónak látjátok, mind ezen től teszem magainak és egy ily fentebb körülírt gazdasági vándor kirándulásra magamat és szegény kis gazdaságomat felajánlom, úgy hogy f. hó 13-án vagyis jövő vasárnap azt délelőtti 9 órakor Sipeken megkezdhetnék, a jövő vándor kirándulást pedig kitűzhetnék.

Légy tehát szíves egyelőnk tisztelt alelnökeit, igazgató választmányi és nem választmányi tagjait, s mindazokat, kiket a czélba vett kirándulás érdekelhet, fentebbi napra meghívni és meghívás után az eredményről engem tudósítani.

Én és nóm igyekezni fogunk a magyar vendégszeretethez annyiban minden esetre (szűk időben élén, és ennek folytán cigány bandát nem kérvén, ennek elmaradása biztosítására a veszélyeztetett 20—25 frtot egyelőnk valamely előfordulható jutalomdíjára felajánlom) megfelelni: hogy egyelőnk minden tagja szívesen látott vendégünk leendő.

Vége mégis megígrom, hogy jövő vasárnap páduai Antal napja lévén, szeretett és kiválólag képesített és ügybuzgó alelnökünk és titkárunkat is szegény házamnál szeretném egy obligát toasztban felköszönteni.

Fogadd kiváló baráti üdvözetemnek nyilvánítását, mellyel vagyok

a te lekötöztetett barátod:

Batás Antal,

Szécsény-vidéki g. e. elnök.

Hírek.

Hymen. Jennik István úr f. hó 7-én vezette oltárhoz Prónay Jankovich Ilona úrhölgyet, ugyanakkor ment végbe Jankovich Aurél úr esküvője Jennik Fanni kísérettel. A kettős esküvő egész egyszerűen a szélyi templomban tartatott meg. Rózsás jövőt kívánnak a boldog házaspároknak. — **Hanke-Deák Borbála** úrhölgy, tegnap f. hó 12-én esküdtött össze Rök Gyula úrral.

Blaháné asztráki hangversenye egész történetet fog képezni Szirák város évkönyveiben. A jótékonyágokról általánosan ismert gróf család Szirák város szellemi és anyagi felvirágzására sem fáradságot sem áldozatot nem ismer. Ezen hangverseny is a városi célok előmozdítását tűzte feladatul. Ilyen dolgokból meríthetnénk főuraink példát. Blahánét, ki Pestről Siposs Antal és Lauka Gusztávval fog kijönni, az apcs-azántól indóházánál egész deputatio fogja várni. Blahánét, Dégenfeld Lajosné grófnéval, Dégenfeld Lajos gróf fogja Szirákra szállítani. Az élvezetes hangversenyre mindenfelől tömegesen készülnek. A hangversenyt táncmulatság fogja követni.

Örömmel értesülünk, hogy a megyei inségügyi bizottság tárgyalásai miatt már legközelebb fogja beosztatni működését.

A szklabonyai utat f. hó 10-én collaudálták, Reményfy József elnöke alatt a szakközögek.

Bankóhamisító. Budapestről a múlt hónapban került Vácra Homolya Kálmán, tinnyei születésű kalandor, hol megnyitotta bankóhamisító üzletét, alig volt képes azonban 8 főrest elcsúfítani, no azért vette annak, hogy üldözőbe van. Innen aztán B.-Gyarmatra került, s a szállóhegyekben rajzolta az egy forintos bankjegyeket, este felé aztán bejött a városba, s ott 2 forintot adott tovább. F. hó 8-án azonban rossz napra virradt, mert erőlyes nyomozás után Zubovics István csendbistós úr elfogatta, s a bíróságnak átadta. Nevezett a bankókat szabadkézzel csinálta, s egy fél bankót Zubovics csendbistós úr előtt alig néhány percz alatt oly ügyesen készített el, hogy az eredetitől alig lehetett megkülönböztetni. Mivé fejlődhetett volna ily ügyesség más téren?!

A 6. gyarmati ág. ev. egyház Y. hó 6-án múlt vasárnap választá meg felügyelőjét a megboldogult Némethy Kálmán helyébe. A választást megelőzőleg Némethy Kálmán emléke, egy tag indítványára jegyzőkönyvileg megörökítették. A választáson Simko Frigyes lelkész és Raizs Pál elnökölt. A beadott 59 szavazatból 55 esett Kövy Tivadar úrra, 4 pedig Ujhelyi Boldizsár úrra. Kövy Tivadarért küldöttség menesztett. Kövy Tivadar úr a küldöttségnek kijelentette, hogy a bizalomnak enged s az egyházfelügyelőségét elfogadja, azonban gyengéskedése miatt még nem jelenhet a közgyűlésen. A küldöttség, 20 percz után visszaérkezve, tolmácsolta Kövy úr kijelentését, mit az egyház örömmel vett tudomásul.

Jutalomjáték. Hubay Gusztáv derék veterán színigazgatónk jutalomjátékául e hó 19-én adatik: „Brankovics György szerbia fejedelme” című eredeti történeti szomorjáték 5 felvonás; melyre a közönség figyelmét felhívjuk. Derék fáradsáttal igazgatónk megérdemli a közönség pártfogását, mintán ő igen sok élvezetes estét szerzett nekünk.

Pályázat. Mátyássy András endrefalvi körjegyző hivataláról önkéntes lemondása folytán, üresedésbe jött körjegyzői állomás betöltésére az 1871. évi XVIII. t. cz. 83. §-a értelmében pályázat nyitattik; választás határnapul f. évi július hó 1-én napjának délelőtti órái a körjegyzőség székhelye Endrefalva községbe tüzetik ki, miről a pályázni kívánnók oly felhívással értesítenek, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket a kitűzött határnapig hivatalomhoz nyújtják be. Kelt Szécsény, 1880. június 6-án, főszabiró helyett: Balás László, teszbíró.

Vizsga jelentés. A helybelli állami elemi iskolán a f. évi zárvizsgák f. június hó 21-én kezdődnek és a következő rendben tartatnak meg: június 21-én a három folekezet hittani vizsgái; június 22-én délelőtt az I. és II. osztály vizsgája, d. u. ezeknek ének és tornavizsgája; június 23-án d. e. a III. oszt. vizsgája; június 24-én d. e. a IV. oszt. vizsgája, d. u. a III. és IV. oszt. ének és torna vizsgája. Június 25-én d. e. 9 órakor záróünnepély. A vizsgák tartanak minden nap d. e. pont 8 órától kezdve délig, az ének és tornavizsgák mindig délutáni 4 órakor kezdődnek. Ami ezennel a t. cz. szülők és tanítványok szíves tudomására hozatik. B.-Gyarmat, 1880. évi június hóban. Steiner Gábor, igazgató.

A b.-gyarmati polgári iskolánál az 1879—80-ik tanévi vizsgák következő rendben fognak megtartatni: az I. f. osztályban június 17-én; a II. f. oszt. június 18-án; a III. f. oszt. június 21-én; a IV. f. oszt. június 22-én délelőtt; az V. f. oszt. június 22-én délután; az I. leány osztályban június 23-án; hittani vizsgák 19-én; tornavizsga június 23-án este; záróünnepély június hó

27-én d. e. 9 órakor. Egyszermind figyelemstetnek a polgári iskola magántanulóit, miszerint f. évi vizsgájuk június hó 25. és 26-án fog megtartatni, s pedig a délelőtti órákban az írásbeli, a délutáni órákban a szóbeli vizsga.

Az igazgatóság. A sora szeszélye. Szatmárt Friedmann Jónás, az úgynövezett „27”-es kereskedő, többrendbeli csalás miatt vizsgálati fogságba, s mint mondják, éppen a „27” cellába lett elhelyezve.

Meghívás folyó 1880. évi június hó 28-án B.-Gyarmatra a megyeház kistermében tartandó jegyzői közgyűlésre. Tanácskozásunk tárgyai lesznek: 1. Az előbbi közgyűlés jegyzőkönyvének hiteltesítése. 2. Nyugintézettünk pénztári állapotának kimutatása. 3. A kint lévő tagdíjak behajtása iránti intézkedés. 4. Az időközben elhalt tagdíjnak özvegye és árváinak jéré tartozások igazolása. 5. Az alapszabályokban megállapított tagdíjak díjak lehető leszállítása. 6. Az intézet javára Schulcz János úrnál elhelyezett előbbi nyugintézettől felmaradt 200 frt tőke és járulékaikról intézkedés. 7. A nmlg. boltgyminiszterium által megerősített megyei egyeletünk alapszab. kibírdetése és a tisztikar megválasztása. 8. Az országos jegyzői egyeletbe való tömeges belépés megalapítása. Reménylém, hogy ezen közérdektű tárgyak minden jóra való tagdíjra a tanácskozásbani részvételre fogják buzdítani, és a kitűzött határidő ellen sem lehet kifogásunk. Aray József, nyugint. elnök.

Az emberi művelődés története. Irta P. Szathmáry Károly, 9. és 11. füzet. Egy-egy füzet ára 30 kr. E füzetről-füzetre tökélyesbülő szép vállalat utóbbi három füzetét a két klasszikus nemzet, a hellenek és rómaiak művelődésével foglalkozik; a görög művelődéséből, melyet a 9. füzet kezdődik, mutatványokat is közöl s behatóan foglalkozik a történetirodalom, színirodalom, bölcsészet és szónoklattal; a 10. füzet feltárja a görög műépítészeti és képművészet remekét, továbbá viseleteket és szokásokat mind sikerült ábrákban. A harezias életmód, a politikai fejlődés képezik e füzet végét. A 11. füzet Macedonia tárgyalása után áttér Róma művelődésére. Csapán e három füzetben 61 ábra van, melyek közül mint kiváló szépek említhetők: Az atheni Acropolis, a Neptun-templom, a Laocoon-csoport, a Sándor-csata, a görög gymnasium, a discos-vető, az olympi játékok, Nagy Sándor Dariusnál, a Forum-Romanum és romai lakház belseje. A képek szép kivitele eléggé kártalanítja az előfizetőket a szokottnál lassabb megjelenésért.

Alulírt kiadó kötelességének tartja tudatni, miszerint dr. Ribáry Ferencz nagy Világ-története a III. kötet végeig, tehát az egész Ókor, kéziratban be van bejerve. Szerző betegsége alatt a kiadóval történt megegyezés folytán, az esetre, ha szerző a művet teljesen be nem fejezhetné, abban történt megállapodás, hogy kiadó a Közép- és esetleg az Ujkor megírására is erre hivatott otót fog megnyerni. Mindezek után tehát a t. közönség megnyugtatóra kijelentem, hogy e munka úgy mint eddig, rendszeren, minden fenakadás nélkül fog megjelenni, Budapest, 1880. május 21. Teljes tisztelettel, Mehner Vilmos, kiadó.

Kinevezés. Főispán ur ó méltósága Harmos Albert varsányi lakost tiszteletbeli csendbistósának nevezte ki.

Színészet. A lefolyt héten színészeinken a lanyhaság vehető volt észre; az egyes darabokat kedv és minden szellem nélkül játszották le. A társulat azt panaszoja, hogy kevés a pártfogás, a közönség pedig erősen kritizál s minden himezés nélkül kimondja a társulatra, hogy gyenge, hogy alig van a tagok között egy-kettő, ki megállná helyét. Bizony nem ártana a társulatot egy kissé meg galvanizálni. A Hubayné asszony jutalomjátékául adott: „Völgy lilioma” még csak meglehetően volt, s ebben Hubayné kifogastalanul alakított és szavalt, de már a „Szusi úr keservei” bizony nagyon keserves volt, a „Makra pipa” pedig, Zsatko Antal váci tanár úr kísérlete, ugyancsak „makra” volt. Ezen darabot a végelbukástól csak az a ügyesen beszót néhány népdal mentette meg, mit Turnayné asszony elég kedvesen énekelt. Egy nagy hibája a tagok többségének, hogy a lehető legrosszabb magyar dialektust használják, — a barsit. Szép, ion (ón), ingem (engem) stb szavak bizony nem a szamos magyar nyelv terjesztőinek szájába való. — Hollósy Csigolya Marczit erőltette e darabban; igaz, hogy e szerepben nincs semmi következetesség (a többiben még kevesebb), de mégis comicum akar lenni, ezt pedig Hollósy mindenféle geureben travestálta. Kövyné és Györfyné legalább megállták helyüket, s a kis Bussay Clarissa bebizonyította, hogy színpadra termelt „kis ördög”, ki már erősebb szerepekkel is megbirkózhatna, ha erre a színészi irigység érdemenek találma. A társulat még csak néhány darabot akar játszani, aztán megy Losoncra, s onnan Rimaszombatra. Kívánjuk, hogy megedzve térjen vissza városunkba. Még csak annyit hozunk a t. közönség tudomására, hogy Hollósy jutalomjátékául a szerdai nap van kitűzve; ekkor a „St. galli vadászat és a jeggyűrt” című francia vígjátékot fogják adni több

műkedvelő közreműködésével. (A műkedvelő urak közül felfognak lépni: Bakó István, Deutsch Armin, Hajos Jenő, és Mezey László urak.)

Rövid hírek. A tűzoltó egylet mai mulatására tömegesen készültek. Az a hír, hogy az egylet azon tagjai, kik iparral foglalkoznak, s mulatásgon meg nem jelennek, alaptalannak mondható. Ha tényleg kivétel, kiknek szeszélye után nem szabad indulni, az a józanabb rész mindenestre azon lesz, hogy többi polgártársával együtt tartson akkor, midőn a város legnépszerűbb egyletének érdekeiről van szó. — Dobroczki lelkészül Hrk János eddigi málnapataki lelkész választott meg. — A közigazgatási bizottság, holnap, f. hó 14-én tartja ülését. — Az eszperemégi közgyűlés B.-Gyarmaton f. hó 16-án fog megtartatni az egyik ev iskoláon. — Az adókvető bizottság már 2 hete működik városunkban s még legalább 10 napig együtt marad. — Szakértő gazdától minden felől azon örvendetes tudósítást vesszük, hogy a vetések már régen állottak oly jó lábón, mint ez időn.

Nógrádmegyei hivatalos értesítő.

PÁLYÁZAT.

Nógrádmegyében a gácsi körorvosi körben Vaidinger Antal körorvos elhalálozása folytán orvosválasztásra pályázat nyitattik s a választás határnapjánál f. évi július hó 15-ik napjának délelőtti 9 órája Gács városához tüzetik ki. Felhivatnak mindazok, kik ezen orvosi állomásra pályázni ohajtanak, hogy kellően felszerelt kérvényeiket alólírt főszolgabíróhoz f. évi július hó 2-ig beadják. A gácsi körorvosi állomás 800 frt évi fizetéssel van egybekötve.

Losoncz-Tugáron, 1880. június hó 3-án.

Hartvich Ferencz,
járásí főszolgabíró.

Utasítás a Tortrix Pilleriana nevű, szőlő pusztító rovar irántára.

A Tortrix Pilleriana Franciaországban már régóta a szőlő igen veszedelmes ellenségeként ismeretes, hogy mily nagy károkat képes okozni, kitűnik abból, hogy a Rhóne és Saône departement ban az általa 10 év alatt okozott kár 34.080.000 francra becsültetett. Az utóbbi években hazánk különböző vidékein szintén nagy mértékben mutatkozik, és ezért a szőlőbirtokosok figyelmét kiváló mértékben kiérdemli.

A Tortrix Pilleriana (vagy Pyralis vitana) a rovarok osztályába, a pillangók (Lepidoptera) rendjébe, az apró pillangók (Microlepidoptera) alrendjébe s a sodró pillangók (Tortrix) családjába tartozik.

A pillangó 10—14 mmr. hosszú, kiterjesztett szárnyakkal 20—24 mmr. A melső szárnyak halavány sárgák, zöldesek vagy szürkés sárga színűek, arany féppnyel. A háti szárnya három barna keresztávval és a szárny tövében egy barna folttal bir. A női lény-nél ezen sávok a foltok világosabb színűek. A melső szárnyak színezete különben gyakran eltér a leírt színezettől, némely esetben a sávok egészen hiányoznak. A hátsó szárnyak szürkés viola színűek. A lábak és a potroh szürkés sárga.

A pillangó minálunk június elejétől július közepéig található, legnagyobb számban június második felében fordul elő. Petéit a szőlőlevél felső lapjára rakja. A peték egyes foltokat képeznek. Egy-egy foltban vagy rakásban 30—70 pete van. Ezen foltok kezdetben világos zöld színűek, később barnák, majd feketésen pontozottak lesznek. Ha a petékből a hernyók már kibújnak, a visszamaradt, összetapadt peteburkok fehér színűek. A pillangó leginkább napnyugta után röpül, petéit mindig egészéges levelekre rakja. Ha nagyobb számban fordul elő, akkor nemcsak a szőlő leveleire, hanem a szőlőben előforduló mindenféle gyom leveleire is rakja petéit.

A hernyók a petéből 12—16 nap múlva bujnak ki; nagyságuk mintegy 2 mmr; ekkor nem igen esznek, hanem néhány nap múlva a szőlőlevelek szélére másznak és általában leereszkednek. Ezen leereszkedés alkalmával vagy a szőlő által a tökére suvatnak, vagy pedig leereszkednek a földig és innen másznak a tökére. A tökén felkeresik a védettebb helyeket és itt a kérés alatt vagy a repedésekben gubót készítenek maguknak, melyekben átteleznek. Ott, ahol a szőlők mellé karókat is alkalmaznak, az áttelelésre gyakran a karón lévő repedéseket választják. A mint tavasszal a szőlő fejlődése megindul, elhagyják téli tartózkodási helyüket és a szőlő leveleit kezdik pusztítani. A hernyó teljesen kifejlődöttén 2—3 cm. hosszú. Feje fekete, az első testgyűrű felső oldala fekete vagy barna, a többi testgyűrűk sárgás vagy zöldes színűek, felső oldalukon néha egészen füstös barnák. Az egyes gyűrűkben fehér pontok fordulnak elő, melyek mindenikéből egy szőr emelkedik ki. De legkönnyebben felismerhetni a pusztítás módja után. A hernyót ugyanis a pusztítás alkalmával nem láthatni, mert mielőtt valamely levél elpusztítását megkezdene, azt egyes szállakkal összehuzza, ezen összehuzása a leveleknek azonban egészen rend nélkül történik, úgy hogy a levelek nincsenek összehúzóva, mint a hogyan azt némely Tortrix-féléknél láthatni. Ha nagyobb számmal fordulnak elő, akkor több levelet is huznak össze, úgy, hogy az összehuzott levelek egész gomolyokat képeznek.

A levelek közé a fiatal fűrtöket is bevonják néha, mi által ezek szintén tűnnek meg.

Ha a levél igen nagy, vagy igen kemény, akkor a levél szárát félig átrágják, hogy ez egy kissé megfounyadjon.

Ha az ily módon összehuzott leveleket vizsgálatai szétvesszük, benne találjuk a hernyót, mely igen élénk és igen gyorsan mozog hátrafelé.

Ha a hernyó kifejlődött, ami nálunk május végétől június végéig történik, akkor bebábozza magát azon a helyen, ahol mint hernyó élt. A báb gesztenyebarna. A hernyó kártékonyasága abban áll, hogy az összehuzott levelek tönkremennek és ily módon előfordulhat, hogy a szőlő egész lombkoráját elveszti.

Ellene a következők ajánlhatók:

1. A peték összeszedése. A pillangó petéit a szőlőnek esakis felső lapjára rakja és ezen petekárokat egy kis gyakorlat után könnyű felismerni, ezért ezen irtási mód a legkíméletesebb és legcélszerűbb, mert általa a baj csúcsjában folytatódik. Az irtás olyképp eszközölendő, hogy azon leveleket, melyen a peték vannak, le kell szedni, kötélybe vagy zsákba összegyűjteni, és ha már sok van együtt, elégetni.

2. Az áttelelő hernyók elpusztítása. Többen ajánlják, hogy ősszel a tőkéket át kell vizsgálni és a repedésekből és a kőreg alól kőfővel vagy késsel az áttelelő hernyókat előhozni, azokat össze kell nyomni. Ezen pusztítási mód minálunk azért nem észlelhető, mert minálunk a szőlő a legtöbb helyen fejre művelésén, az idősebb tőkék mélyedéseiből és repedéseiből csak igen szorgos és hosszabb ideig tartó vizsgálat után szedhetjük ki a hernyókat. Ez irányban esakis azt ajánlhatni, hogy azon vidékeken, a hol a szőlőt karózzák, a karókat tavasszal, mielőtt azok a szőlőbőrszálaknak, huzak keresztül nyílt tűzőn, a mi által a karó repedéseiben levő hernyók tönkre mennek.

3. A hernyók irtása azon idő alatt, midőn azok a szőlőt pusztítják. Az összehuzott leveleket igen könnyű megjelni, ha ezen levelek szorgosan összegyűjtetnek és elégettetnek, akkor ezen irtási módtól is a legjobb eredmény várható.

Az 1. és 3. pont alatt mondottak esakis akkor vezetnek sikerre, ha a szőlőt több ízben megjártjuk, mert a peték nem egy ízben rakatnak le, a később megjelenő lepkék petéi végett újból át kell vizsgálnunk a szőlőt. Azt pedig szintén nem szabad bevégni, míg valamennyi lepke lerakta petéjét és csak aztán szedni, mert ezen időre a legelőbbben megjelent pillangók petéi már kikelték. A hernyók végett pedig azért kell több ízben megjártatni a szőlőt, mert az összehuzott levelek egyik-másik elkerüli a figyelmet, vagy pedig a legzordább a földre esett, és innét újból a szőlőre mászva, azt tovább pusztítja.

Végül megjegyzendő, hogy minden irtási módok, esakis akkor vezetnek sikerre, ha nem egyeznek, hanem az egész vidék szőlőbirtokosai által hajtattak végre.

Ha már most röviden összefoglaljuk a pillangó fejlődését és ezzel szemben az irtási eljárásokat, a következők összeállítását nyerjük:

A pillangó petéit június és július hónapjában rakja le, ezeknek összeszedése megkezdendő június második felében, folytatandó augusztus elejéig.

A hernyók a tőkék mélyedéseiben és a karók repedéseiben telelnek át, a karóknak áthuzása nyílt tűzőn ősszel a kizsádoskor, vagy télen át eszközölendő. A hernyók a szőlőt kora tavasztól egész június közepéig pusztítják és így összehuzottakat megkezdhetők amint a szőlő levelet hajt és folytatandó június közepéig.

A magyarországi gazdasági akadémia szaktanácsának munkálata alapján kiadta

Budapest, 1879. február hóban,

a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi
m. k. ministerium.

Nyilttár.)

Ellenőrzött Bodnár István ur végiratára.**)

Ha három hetet vajdaság után napvilágot látott végiratában megtartja azon előrebocsátott ígéretét, hogy csak óvátalozást szorítkozik és tárgyilagossá marad, a vitát bevégezettnek tekintem volna, — minán azonban óvátalozást abban keresi, hogy ellenem írt és újból támadásokat intéz, kénytelen vagyok én is jelen ellenőrzésben utolsó feleletet megadni.

On beismert, hogy a Komáromi testvéreket illetőleg tévedésbe hozott, — szerintem hogy ezen rágalmat újból ismerte ki; hogy a K. testvéreket is tévesen hozta fel, szóval, hogy a tekintetben is alapvetően rágalmazott; megengedi, hogy akit én írtam megírtam, arra távolról sem fogható rá, hogy vagyonából kifosztottam; kérdem már most, ki adott ennek jogot, hogy ily téves értesülések, szerintem kiköthet hangzások nyomán enketem a nyilvánosság útján galádul megírtam méréseljen? Vagy azt hiszi én, hogy ha azoknak hozsán sora, kiket én évek óta gonosz nyavaly megfordozott, propter bonum pacis sokat elírt, én az egész világnak nyakára hágat, mindenkin keresztül gázolhat bűntudatú? Hátrább az agarakkal Domine! annyi sok bántalmazott ember közt még kellett találni valakinek, aki őt is érdeme szerint méltassa, s ezzel a többi sértetteknél is elégtételt szolgáltat. Elbizakodott sophisma az, hogy „fellépésének indoka még akkor is tiszteltetendő, ha megtévedt volna”, mert mások ok nélkül megírtamának, megírtamának tisztességes oka nem lehet.

Mindenek előtt azonban szöveg azon bűnlajstromról, melyet én ellenem összeadottam állít.

A Trajtler ügyben már nyilatkoztam, elmondottam, mi által jutottam pénzembe, vagy a mint én mondja nyereséghez, önön lett volna a sor azon kérdésemre válaszolni, hogy midőn én a Trajtler-ügy utolsó fázisában érdekeim védelmét felkaroltam, meg volt-e győződve ezen ügynek igazságos és tisztességes voltáról; vagy pedig tudva igazságtalan, tisztességtelen ügynek védelmét vállaltam el, segítvén az illetőket tönkretenni; avagy végre most hazudik, meggyőződése ellenére olyasmint állított, a minek valótlanságát tudvást tudja. On azonban a helyett, hogy erre válaszolna, azt mondja: miszerint a Trajtler család egyik tagjától levelet bírt, melyben az mondatnák, hogy én az illetőknél 8000 forintot praeléim ki. Ha az igaz volna, őre néve annál hátrányosabb lenne, mert akkor nem kell bizonyítás, hogy ha az ügyvéd valamely ügynek védelmében olyan fontos és hosszabb perirát szerkeszt, az ügyet magát elejétől végeig tanulmányozni kénytelen. Önnek tehát az ügy tanulmányozása közben azt szinte észre kellett vennie, — hogy történetesen tehát mégis, hogy én, ki csak tisztességes ügyet vállaltam el, sőt saját szavai szerint, maguk a felek is önhöz csak tisztességes ügyekkel fordulnak, hogy mondom ezen

tisztességtelen ügyet oly becsületes védelmezte? Itt vagy az egyik, vagy a másik feltétel nem áll.

Egyébként, hogy a végrehajtás alá került Trajtlerék, kik ellen meg jelenleg is panaszom következtében bűnvádi eljárás van folyamatban, felélem valamely kedvezőleg nyilatkozhatnak, azt nem is kívánhatom, — de hisz e tekintetben nem is az ő nyilatkozataik, hanem a telekkönyv a mérvadó, — tessék abból ilyesmit kiolvasni és beigazolni.

On vett magának fáradságot, hogy mindazok neveit, kik ellen valamikor peres követeléseim volt, kikutasza. Bír az megtörténik akárkivel, hogy az adott kénytelen megperelné, de ha mindazokat, kik másokat megperelnek, uszásoknak neveznénk, ugyan ki maradna ezen elnevezés nélkül? Egyébként megjegyzem, hogy van a nevezettek között hat, kik most is vagyonosak, és egy, akivel soha semmiféle összeköttetésben nem állottam.

Közelbarátját, azt a bizonyos hajdút illetőleg fontartom nyilatkozatomat, — majd ha be akarom perelni, mint a félé plázkos perrel, őnt fogom az ügy vitelével megbízni.

A mi a b. gyarmati gazdasági társaságokhoz az azval szerint elkövetett érvágást illeti, már a „N. L.” 18. számában nyilatkoztam a fűbb körülményekre, kijelentettem, hogy minálunk az ügy bíróság előtt áll, annak lapok utján tárgyalása és mindennemű információtól, vagy közvéleményt cselekedéstől, de még csak védekezéstől is tartózkodom; — ennél tekintettel tartozik lenni minden higgadt ember a bíróságok iránt, — a chez consequens maradt jelenleg is, csupán annyit jegyzek meg, hogy előadás és számítás több pontban a nélkül, — lehet, hogy e tekintetben is félrevezettél, no de hisz úgy sem én intézi el az ügyet.

Azt állítja ön, hogy engem Streizinger támadott meg és őre haragzom, — ez határozottan nem igaz, — ön támadott meg, csak hogy Streizinger neve alatt.

Előre bocsájtom, hogy rég vártam az alkalmat megírtam, hogy máskor előtt több ízben fenyegetett, miszerint majd én őt nekem; hogy silány támadásával dícsékedőleg az egész várost befutkosta: őnmaga is úgy adja elő a dolgot, hogy Streizinger önnök indulatosa n panaszkodott, s ön indulatosnak felismert panaszát mégis megtoldotta saját gloszáival! Isten és ember előtt tehát ön a támadó.

Ha nem tudná, mi teendője leandott Streizinger megkeresésével szemben, íme megmondom.

Önnök minden esetre Streizingernek nem indulatos, hanem higgadt panaszát kellett volna meghallgatnia, — s meg tudván tőle, mi célja van a kívánt cikkel, — ha azt mondja, hogy támadni, rágalmazni akar, úgy óráztes ember lévén, nem hagyja magát esakósi felhasználatni, hanem a megbízást, mint egyébként sem ügyvédi teendőt határozottan visszautasítja; — ha pedig azt mondja, hogy informálni, közvéleményt cselekedni oha, úgy utasítania kellett volna őt azon ügyvédek, kire magát a part bíza, s a ki ennél fogva a peren kívüli információk és minden mellék eszközök felhasználására első sorban lenne hivatva.

Hivatkozom a b. gyarmati ügyvédi kamara összes tagjaira, van-e közöttük egy, ki adott esetben másként cselekedett volna, — őnt természetesen ide nem értem.

Gyávanak nem azért neveztem, a ezen elnevezést nem azért tartom ön továbbra is, mert a kihívásokat el nem fogadja, — ehhez semmi közöm, — hanem azért, mert másoknak neve alatt támadásokat írtak, a vizsgálat alul azon kifejezett nézete alapján gondolván kibújhatni, hogy a megírtakok őre csak magukban nebestelhetnek, különben pedig ön ellen fellépni nincs jog; durván sértető beadványokat szerkeszt, de nincs erkölcsi bátorsága azt megírni ellen is jegyezni. Így cselekszik a gyávák.

Hogy a törvényeket ön ellen lázitanám, az képelekedés, — én csak kötelességemmel ismertetem ön, ha ugyan a törvény-

szék amúgy is rég nem ismerné.

Egyébként annak bizonyosságai, hogy amit mondtam való, és ha valamelyikünk, ön az, aki rútul hazudik, követeléshez képest le akartam tenni fogalmazványát a casinóban, választmányi határozat folytán azonban el nem fogadtatott. Ennek következtében megmutattam azt a lapok kiadóhivatalában, valamint több teljes hittelt értelem hírdő és ügyvédi személynök, kik is úgy önnök sajátkezű íratáról, valamint az abban foglalt sértetésekről közvetlen meggyőződést szereztek. Ezen felül pedig kész vagyok mindazoknak azt felmutatni, a kik az ügyben érdeklődve, a fogalmazványt látni akarják.

Ha a letétvártánál változások történtek, azok csak a kifejezések szállításában és lényegtelen részletekben történtek, — és ez képezi alapját minden további, ön tanácsa folytán követett eljárásnak. És midőn ezen támadó perirát megírtam, tollát letette; midőn tolla még meg sem száradt a plázkól tintától, keblében a kielégített bosszú malasztjával, ajkán a bűntudat mosolyával, elment ön a bántalmazott bűnök, kérvénajára szavból minden jót kívánni!!! Valóban difficile est satyram non scribere.

Kérem, tessék hát már most azt a mérget bevenni, vagy pedig a jellemelen hasznú nevet, melynek bűnyegét ezennel homlokára sőtöm, megnyugvással viselni.

Kívánja, hogy hozzak fel eseteket, melyek bizonyítanak, hogy ön rágalmazó? nem kell messze mennem.

Önmaga csak legutóbbi végiratában három vádpontot ismer el, melyek valótlanak, tehát rágalmat képesnek; ugyanazon végiratában megírtalmazza az összes ügyvédi kart, állítván, hogy kevések van oly tiszta multja mint önnök; különösen megírtalmazza egy kartársát, saját személynökben becsületebírságot is akarván gyakorolni felette; megírtalmazza hivatalbeli elődömet, megírtalmaz egy törvénybíró, — nem elég ez csak egy mellékesen?

De ha már épen bizonyítani kell, ismert egyének megnevezésétől tartózkodva, azt hiszem elégséges Adde, volt ez. kir. Állam-ügyszéssel felmerült kellemtelenségeire hivatkozom. Mondja meg ön: igaz-e, hogy a nevezett államügyész rágalmazásért ön bíróság bíróságra ítéltetett, s a büntetéstől csak felsőbb kegyelem mentette meg?

Hogy a zagyvarónal tagozatát ügyben is honoráltatta magát az ellenfél által, azt valóban nem tudtam, — én egy más tagozatnál perre tettem e vonatkozást. Tehát ilyen formán két eset van, a hol ön az ellenféllel összejárt, vagy a mi mindegy, az által magát honoráltatta, — mert azt csak nem képezi, hogy azt a bizonyos 400 forint szep személtér kapta volna.

A mi azt illeti, hogy én ön előtt kalapot emeljek, azt ön meg nem érdemli; igaz, a megsüvegezés meg nem adna önnök becsületet, mert hisz azt Geszler kalapja is megnyerte; no de az legalább tisztességes kalap volt; — a husz rágalmazó név pedig ott füstölög önnök homlokán, le nem mosas azt onnét többé senki.

Hogy én neveztem ön bolondnak, az nem áll, — ön mondja magát és mások tartják annak, — s ez igaz, habár neveket említeni nem akarok.

Általában legközelebbi ismerőseim sem tudják magukat tájékoztatni: szemfényvesztő káprázat volt-e az, hogy ön évek óta mint felkapott ügyvéd tudott szerepelni, vagy pedig érdem szerinti valóság, — és most a kor és viszonyok következtében beállott értelem hanyatlás, visszaesés jelei kezdenek e mutatkozni, avagy pedig csakugyan egy, nem épen veszőlyes mánia dominálja őnt, azon rögeszmével, hogy csak ön egymaga becsületes ember a világon.

Nem hiszem, hogy ön a tiszta lelkiismeretet és szenytelen becsületet drága kincseknek tartaná, mert ez esetben másoknak becsületét is nagyobb tiszteletre fogná méltatni; — ha csak egy-uttal be nem ismeri, hogy a mit másokban megírtam magát jogostottnak hiszi, azt kivételesen önmaga részére nagyon is megengedhetőnek tartja.

Ha ön erkölcsbíróul akarja magát általában feltolni, legyen legalább annyi meggondolása, hogy mások becsületét és jogait tiszteletben úgy, a mint őn ohaítja, hogy saját, e részbeni jogai mások által tiszteletben tartassanak.

Ne gondolja ön, hogy nekem a csivódás elemem, vagy hogy önnel érintkezem valamely kedves dolgot volna, — a mit tessék, kényeztetni övdelmi kötelességből teszem, de provokálva szavak és kitérők vagyok a küzdelemben a kényeztetés, meghívom az utolsó kártyát is. Ha azonban ön további sértetéseitől nélkül csak azon viselkedést bántaná, hogy az utolsó szó ön lehesse, úgy a kofákak ezen általánosan ismert ambíciója ne legyen ön előtt elárva, hogy a hozsán csivódásból legalább egy örmö, egy vigasztalás, egy elégtétel maradjon: az utolsó szó.

Sötér Kálmán.

Piaczi árak B-Gyarmaton.

1880. évi június 7-én.

Egy méter mással:

Tisztabúza 11 frt — kr. — 11 frt 20 kr.
Róza . . . 10 frt 20 kr. — 10 frt 30 kr.
Árpa . . . 9 frt — kr. — 9 frt 20 kr.
Zab . . . 8 frt — kr. — 8 frt 20 kr.
Kukoricza 8 frt 40 kr. — 8 frt 60 kr.

Jegyzette: Szekes János.

Szerkesztői üzenet.

Becsény. Kedvezőt a szécsényvidéki gazdasági egyesület megalakítására megolvastuk; azonban közlendőnek nem találjuk. Údvös dolgokat, még ha nem is a kellő formából indulnak ki, nem szabad kicsinylőleg fogadni. Igaz, hogy a szécsényvidéki gazdasági egyesület antcipálja a Bcsitovszky János ur által indított ványozott a megyegyűlésileg elfogadott azon bizottság működését, mely hivatva lesz az egész megyére nézve a gazdasági egyesületet létesíteni; de több jót mindig szabad tenni, mint kevesebbet s a szécsényvidéki gazdasági egyesület, bár mily particularis érdekekből indul ki, csak hasznára lehet az általános megyei gazdasági egyesületnek. Legnemesebb hivatásunk az legyen, hogy minden advös dolgot, még ha abban egyesek kizsákolott, de a közérdeknek nem ártatható aspirációtól is észlelhetők, örömmel fogadjunk, s szóval, irással és tettel oda hasznunk, hogy a kifizető jó csal, mint a milyen a szécsényvidéki gazdasági egyesület is, hova előbb elárassák.

Ez először szerkesztő

Horváth Danó.

Hirdetmény.

Mely szerint közhírré tétetik, hogy a bujádi főerdészeten alább nevezett fakészletek elárúsitandók, és pedig:

65 öl cserhasábbfa bő 4 méter méretű ára 7 frt.
549 „ tölgyhasábbfa „ 4 „ „ „ 6 frt.
231 „ vegyes gömbölyűfa bő 4 „ „ „ 6 frt.
687 öl jómindőségű galyfa 4 méter méretű 8 frt 50 kr.
240 öl lecserezett galyfa 8 s láb 4 m. m. ára 7 frt.

Egyes vevőknek és községi testületeknek a kik kellő garantiát nyújtanak hiteleztetik, és nagyobb vételmennyiség mellett a t. vevők árleengedésben is részesülnek.

6-5

Hirdetés.

B-Gyarmaton a nyári színház közvetlen szomszedságában levő, két külön részletből álló háznak bármely része, a hozzátartozó belfelekkel, illetőleg kerttel együtt szabad kézből örök áron eladatik. Venni szándékozó a vételár felől bővebb tudomást szerezhet magának a háztulajdonosnője özv. Popovits Tivadarnénál.

3-2

Árverési hirdetmény.

Alólírt igazgatóság által közzététetik, miszerint mindazon arany és ezüst tárgyakból álló kézi zálogok, melyeknek kiváltási határideje 1879. december 31-én lejárt s melyek azóta se meg nem hosszabbítottak, se ki nem váltattak, folyó június hó 22 és 23-án mindig délután 2 órakor az intézet helyiségében nyilvános árverésen elfognak adatni.

3-2 A b. gyarmati takarékpénztár igazgatósága.

Meghívás

a b. gyarmati „Népbank” t. cz. részvényesei 1880. évi június hó 27-ik napján d. e. 10 órakor a helybeli „Népkör” helyiségében az alapszabályok 85. szakasza értelmében tartandó rendkívüli második közgyűlésére ezennel tisztelettel meghívotnak.

Tárgy:

1. A helybeli két pénzintézet egyikével leendő esetleges egyesülés fölötti határozás.
2. Száztizennégy részvényesnek ellenindítványa az alaptőke leszállítása, és alapszabály 84-ik §-nak megváltoztatása iránt.

1-1

Az igazgatóság.

Árverési hirdetmény.

Mellyel közhírré tétetik, hogy a tekintetes ipolysági kir. törvényszéknek 1880-ik május 26-án 4226-ik sz. a. kelt végzése folytán ifju Farkas Istvánnak a felső-paloitjai 99-ik számú telekjegyzőkönyben + 1-6 sorszámok alatt bejegyzett rét s erdőből álló és 3071 frtra becsült ingatlanai, és a közép-paloitjai 197-ik számú telekjegyzőkönyben + 2-6 sorszámok alatt bejegyzett, rét s erdőből álló és 2524 frtra becsült fekvőségei f. 6. június 24-én és pedig a felső-paloitjai ingatlanokra Felső-Paloitján d. e. 10 órakor a közép-paloitjai ingatlanokra Közép-Paloitján délután 3 órakor tartandó II-ik árverésen becsáron alul is elfognak adatni. — Bánatpénz fejében 10 % -ját készpénzben vagy állampapirban, a vételár pedig 90 nap alatt lesz lefizetendő.

Hederváry Antal,

a végrehajtó fél ügyvéd.

*) E rovathoz különírtékért nemfelelős a Szerk.

**) Ezzel az ügyet mindkét részről befejeztetnek tekintjük.

Szerk. és a kiadó.